

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

El currículum de Llengua Catalana i Literatura es dissenya amb la vista posada en el perfil de sortida dels alumnes en acabar l'ensenyament bàsic, a partir dels descriptors operatius que concreten el desenvolupament competencial esperat en acabar l'etapa d'educació primària. S'organitza al voltant de les estratègies relacionades amb parlar, escoltar, llegir i escriure en llengua catalana, per tal de proporcionar a l'alumne eines que li permetin respondre als reptes de la societat del segle XXI, que demana persones cultes, crítiques i ben informades; competents a fer un ús eficaç i ètic de les paraules; respectuoses cap a les diferències; amb capacitat de transformar la informació en coneixement i d'aprendre per si mateixes, informar-se, col·laborar i treballar en equip; creatives i emprenedores; i compromeses amb el desenvolupament sostenible, la defensa dels drets humans i la convivència igualitària, inclusiva, pacífica i democràtica.

L'element clau del currículum són les competències específiques, que tenen la finalitat de concretar i vertebrar l'aportació de l'àrea de Llengua Catalana i Literatura als objectius generals d'etapa i al desenvolupament del perfil de sortida.

En definitiva, recullen la finalitat última dels ensenyaments de l'àrea, sempre entesa en termes de mobilització dels aprenentatges. La primera de les competències específiques de Llengua Catalana i Literatura s'orienta al reconeixement de la diversitat lingüística de l'entorn, per afavorir actituds d'estima cap a la diversitat cultural, combatre prejudicis i estereotips lingüístics i iniciar-se en la reflexió interlingüística, incloses les llengües de signes. S'espera que en aquesta etapa es produueixi l'adquisició i consolidació del codi escrit. En tot cas, s'ha de partir de la diversitat de trajectòries educatives de l'alumne, i els aprenentatges han de produir-se sempre a partir de la reflexió, comprensió o producció de textos d'ús social. D'acord amb això, un segon grup de competències es relacionen amb la producció, comprensió i interacció oral i escrita, incorporant les formes de comunicació intervingudes per la tecnologia i atenent a l'àmbit personal, educatiu i social. D'altra banda, saber llegir avui implica també saber navegar i cercar a la xarxa i seleccionar informació fiable amb diferents propòsits. Així, la competència sisena posa les bases de l'alfabetització mediàtica i informacional. Per la seva part, les competències setena i vuitena es reserven per a la lectura literària accompanyada, tant autònoma com guiada i compartida a l'aula. S'adopta així un doble enfocament amb la intenció d'iniciar-se en dos processos paral·lels: d'una banda, iniciar-se en l'adquisició de l'hàbit lector autònom i, de l'altra, iniciar-se en el desenvolupament d'habilitats d'interpretació dels textos literaris. Es posarà especial atenció al reconeixement de les dones escriptores. La competència novena atén una primera aproximació a la reflexió sobre la llengua i els seus usos, mentre que la desena, relativa a l'ètica de la comunicació, és de caràcter transversal a totes elles. Se centra en les pràctiques comunicatives no discriminatòries, per identificar i rebutjar els abusos

de poder a través de la paraula, fomentar la igualtat des d'una perspectiva de gènere i les conductes no sexistes, així com la gestió dialogada de conflictes, alineada amb la prevenció de qualsevol tipus de violència, incloent en tot cas la violència de gènere i l'aposta per la cultura de la pau.

L'adquisició de les competències específiques s'ha de produir de manera progressiva al llarg de l'etapa, sempre respectant els processos individuals de maduració cognitiva. En el primer cicle es partirà de l'exploració, la interacció i la interpretació de l'entorn, acompanyant els alumnes en la modelització de les propietats textuales i en el progrés al llarg de l'etapa, cap a una creixent confiança i autonomia en la producció i comprensió lingüística. Atès l'enfocament inequívocament competencial de l'educació lingüística, la gradació entre cicles s'estableix en funció de la complexitat dels textos, dels contextos d'ús, de les habilitats d'interpretació o de producció requerides, del metallenguatge necessari per a la reflexionar sobre els usos, així com del grau d'autonomia conferit als estudiants. Per aquest motiu, existeix un evident paral·lelisme entre els cicles, i en relació amb l'etapa d'educació secundària obligatòria, on es produirà una major progressió cap a l'autonomia de l'alumne, així com una major diversitat i complexitat de les pràctiques discursives en àmbits més plurals, es destacarà el paper de les convencions literàries i del context històric en la comprensió dels textos literaris i la reflexió sobre el funcionament de la llengua i els seus usos adquirirà un paper més rellevant.

Per determinar el progrés en el grau d'adquisició d'aquestes competències específiques al llarg de l'etapa, els criteris d'avaluació s'estableixen per cadascun dels cicles. Aquests criteris es formulen d'una manera clarament competencial, atenent tant als productes finals esperats, com els processos i actituds que acompanyen la seva elaboració. Tot això reclama eines i instruments d'avaluació variats.

Per tractar les actuacions descrites en les competències específiques, és imprescindible adquirir i mobilitzar els sabers bàsics de l'àrea. Els aprenentatges de Llengua Catalana i Literatura no es poden concebre, de cap manera, com la simple transmissió i recepció de continguts disciplinaris; per contra, s'han d'entendre com un procés en construcció i basat en la reflexió i l'anàlisi acompanyada, on la finalitat és formar persones capaces de comunicar-se de manera eficaç i ètica. Els sabers bàsics de l'àrea s'agrupen en els següents blocs: la llengua i els seus parlants, comunicació (context, gèneres discursius i processos), educació literària i reflexió sobre la llengua i els seus usos.

El progrés en els aprenentatges de l'àrea ha de permetre a l'alumne respondre a situacions comunicatives reals, en els àmbits personal, social i educatiu. D'aquí la importància de vertebrar la programació d'aula al voltant d'un conjunt de situacions d'aprenentatge contextualitzades, significatives i rellevants, atenent a la seva gradació i complementariedad, perquè en acabar l'any escolar s'hagin treballat de manera proporcionada tots els sabers bàsics inclosos en el

currículum. A l'àrea de Llengua Catalana i Literatura, l'adquisició de les competències específiques s'ha de produir a partir de la mobilització dels sabers de tots els blocs de l'àrea, de manera coordinada i interrelacionada, promovent en tot moment la interacció comunicativa i la col·laboració dels alumnes entre ells, i amb els altres agents que intervenen en els processos d'ensenyament-aprenentatge. En tot cas, el treball transdisciplinari, que obliga a mobilitzar els sabers de més d'una àrea, aportarà un valor afegit als aprenentatges, en potenciar el seu caràcter competencial. Finalment, la diversitat lingüística de la major part dels contextos escolars i la innegable necessitat d'una educació plurilingüe per a tots els alumnes, convida al tractament integrat de les llengües com una via excel·lent per estimular la reflexió interlingüística i aproximar-se als usos socials reals, en els quals sovint s'han de manejar simultàniament dues o més llengües.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

- 1. Reconèixer la diversitat lingüística del món a partir de la identificació de les llengües dels alumnes i de la realitat plurilingüe i multicultural de les Illes Balears per afavorir la reflexió interlingüística, identificar i rebutjar estereotips i prejudicis lingüístics, i valorar aquesta diversitat com a font de riquesa cultural**

La diversitat lingüística de l'aula ha de servir com a base sobre la qual apropar-se al coneixement de la realitat plurilingüe de les Illes Balears i del món, des del reconeixement de la condició de la llengua catalana com a llengua vehicular i pròpia. En primer lloc, per ajudar l'alumne a valorar la riquesa cultural que això suposa i a detectar i evitar els prejudicis lingüístics; en segon lloc, per anar prenent consciència sobre el funcionament de les llengües a partir de l'observació i comparació entre elles, inclosa una primera aproximació al coneixement de les llengües de signes. Al seu torn, la mediació interlingüística afavorirà el tractament integrat de les diferents llengües.

Com passa amb qualsevol altre idioma, el català evoluciona de la mà dels canvis socials. L'aula constitueix un entorn privilegiat per aproximar-se a una visió global del català al món, amb la finalitat de promoure l'exercici d'una ciutadania mundial sensibilitzada, informada i compromesa amb els drets lingüístics individuals i col·lectius, en un marc d'interculturalitat i respecte als drets humans.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP2, CP3, CC1, CC2, CC3, CCEC1, CCEC3.

- 2. Comprendre i interpretar textos orals i multimodals identificant el sentit general i la informació més rellevant, valorant amb ajuda aspectes formals i de contingut bàsics per construir coneixement i respondre a diferents necessitats comunicatives**

En el procés de comunicació es posen en joc, a més del coneixement compartit entre emissor i receptor, altres elements contextuais i cotextuals que permeten anar més enllà del significat del text i interpretar el seu sentit. L'escola ha d'iniciar pràctiques discursives de diferents àmbits d'ús, significatives per a l'alumne, que tractin temes de rellevància ecològica, social i cultural. Aquesta competència específica contribueix a la finalitat d'iniciar-se en l'aprenentatge d'estratègies que els permetin desenvolupar-se com a individus que es comuniquen de manera eficaç i ètica, ben informats i amb capacitat crítica.

La comprensió i interpretació de missatges orals requereix l'adquisició de destreses específiques: des de les més bàsiques al començament de l'etapa, fins a aquelles que, al final de l'últim cicle, permetran a l'alumne obtenir, seleccionar, valorar i relacionar informacions procedents de mitjans de comunicació i del context escolar (especialment de tipus espacial, temporal i de seqüència lògica), escoltar de manera activa, realitzar inferències i deduccions, distingir la informació de l'opinió i iniciar-se en la interpretació d'alguns elements senzills implícits, com la ironia o el doble sentit. En l'àmbit social, s'ha de tenir en compte la profusió de textos de caràcter multimodal, que reclama una específica alfabetització audiovisual i mediàtica per fer front als riscos de manipulació i desinformació.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CP2, STEM1, CD3, CPSAA3, CC3.

3. Produir textos orals i multimodals amb coherència, claredat, correcció i registre adequats per expressar idees, sentiments i conceptes; construir coneixement; establir vincles personals; i participar amb autonomia i una actitud cooperativa i empàtica en interaccions orals variades

El desenvolupament de la competència comunicativa de l'alumne passa necessàriament per l'atenció als usos orals, com a vehicles d'expressió, aprenentatge i control de la pròpia conducta. La classe de Llengua Catalana i Literatura ha d'ofrir contextos diversificats i significatius on l'alumne pugui prendre la paraula i conversar amb els seus iguals en diàlegs pedagògicament orientats, estimulant així la incipient reflexió sobre els usos orals formals o informals, espontanis o planificats. La interacció oral requereix anar adquirint estratègies per respectar el torn de paraula, desplegar actituds d'escucha activa, expressar-se amb fluïdesa, claredat, correcta dicció i amb el ton i el registre adequats, així com iniciar-se en l'ús d'estratègies de cortesia i de cooperació conversacional.

La producció oral formal convida a iniciar-se en les estratègies bàsiques de planificació, que s'aniran assimilant, de manera accompanyada, al llarg de l'etapa.

Es proporcionaran també models ajustats a les diferents situacions comunicatives i àmbits, que ofereixin pautes per ordenar el text oral i adequar el registre i el

comportament no verbal: gestualitat, moviments, mirada, corporalitat, etc. D'altra banda, les tecnologies de la informació i la comunicació faciliten nous formats per a la comunicació oral multimodal, tant síncrona com asíncrona, i permeten també el registre de les produccions orals de l'alumne per a la seva difusió en contextos reals i la seva posterior anàlisi i revisió.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD2, CD3, CC2, CE1.

4. Comprendre i interpretar textos escrits i multimodals, reconeixent el sentit global, les idees principals i la informació explícita i implícita, i realitzant amb ajuda reflexions elementals sobre aspectes formals i de contingut, per adquirir i construir coneixement i respondre a necessitats i interessos comunicatius diversos

El desenvolupament de la competència lectora s'inicia en el primer cicle amb la motivació cap a les pràctiques de lectura. Comença així l'acostament a estratègies dirigides, d'una banda, a localitzar, entendre i integrar la informació rellevant i explícita; i, per una altra, a transcendir alguns significats literals, realitzant amb ajuda inferències directes, atenent aspectes formals i no formals elementals (imatges, distribució del text, etc.). En aquesta fase, es prestarà especial atenció a la comprensió reflexiva mitjançant la lectura silenciosa i en veu alta, acompanyada d'imatges. En el segon cicle, els alumnes han d'adquirir estratègies que els permetin realitzar un nombre cada vegada major d'inferències directes (generalitzacions, propòsit del text), sempre de manera acompanyada i contextualitzada en situacions d'aprenentatge entorn de textos propis de diferents àmbits. En paral·lel, s'ha d'identificar un major nombre d'elements no estrictament textuais, com a tipografies o substrallats. Cap al final de l'etapa, de manera progressivament autònoma, l'alumne ha de ser capaç de comprendre i valorar la informació en textos escrits variats amb diferents propòsits de lectura, transcendint alguns significats superficials, realitzant inferències directes i, fins i tot, captant el doble sentit o la ironia.

L'objectiu d'aquesta competència específica és establir les bases per formar lectors competents, autònoms i crítics de tot tipus de textos, capaços d'avalar la seva qualitat i fiabilitat amb esperit crític i de respondre a diferents propòsits de lectura en tots els àmbits de la seva vida. En tot cas, l'alfabetització requerida per respondre als reptes del segle XXI passa, necessàriament, per l'ensenyament de la lectura hipertextual.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL3, CCL5, CP2, STEM1, CD1, CPSAA4, CPSAA5.

5. Prodir textos escrits i multimodals, amb correcció gramatical i ortogràfica bàsiques, seqüenciant correctament els continguts i aplicant estratègies elementals de planificació, textualització, revisió i edició per

construir coneixement i donar resposta a demandes comunicatives concretes

Els textos s'han d'elaborar en el context de les relacions interpersonals a l'aula, o amb la intenció d'organitzar o compartir informació. Al llarg de l'etapa, s'ha d'avancar en un procés acompañat, dirigit a l'adquisició d'estratègies que permetin expressar-se de manera coherent mitjançant escrits, individuals o grupals, propis d'àmbits més amplis referits a fets pròxims a la seva experiència, com els mitjans de comunicació social, o relacionats amb altres àrees d'aprenentatge. Aprendre a elaborar de forma acompañada textos que l'ajudin a organitzar la informació, el pensament i desenvolupar creativitat (com resums i esquemes senzills) ajudarà a progressar en l'adquisició de la competència d'aprendre a aprendre. S'espera aconseguir, de manera gradual, l'automatització de les normes ortogràfiques d'aparició freqüent i la resolució de dubtes ortogràfics mitjançant la reflexió guiada en els processos de millora dels textos amb la utilització dels suports pertinents.

Fins i tot, en les seves formes més espontànies, escriure un text implica planificar —a partir de models o pautes—, revisar —de manera individual o compartida— i editar. Tot això ha de treballar-se a classe. En tot cas, saber escriure en el segle XXI significa fer-ho en diferents suports i formats. La possibilitat d'edició i difusió digital dels escrits en la xarxa ofereix un context real a les pràctiques comunicatives escrites, al mateix temps que convida a fer el pas cap a la hipertextual i multimodal. És el moment d'iniciar-se en la reflexió sobre els aspectes elementals de la propietat intel·lectual, el respecte a la privacitat o la responsabilitat en la transmissió de missatges enganyosos i notícies falses.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CCL5, STEM 1, CD2, CD3, CPSAA5, CC2.

6. Buscar, seleccionar i contrastar informació procedent de dues o més fonts, de forma planificada i amb el degut acompañament,avaluant la seva fiabilitat i reconeixent alguns riscos de manipulació i desinformació, per transformar-la en coneixement i comunicar-la de manera creativa, adoptant un punt de vista personal i respectuós amb la propietat intel·lectual

Tenir accés a la informació no garanteix per si mateix el coneixement, entès aquest com a eina essencial per fer front als reptes del segle XXI. Per això és imprescindible que l'alumne s'iniciï en l'adquisició d'habilitats i destreses per accedir a la informació, gestionar-la, avaluar-la i comunicar-la, adoptant un punt de vista crític i personal, així com una actitud ètica i responsable amb la propietat intel·lectual, reconeixent les fonts originals sobre les quals elabora el seu treball.

Es proposa així un procés d'acompanyament que vagi guiant l'alumne perquè, individualment o de manera cooperativa, progressi cap a una certa autonomia en

la planificació i cerca d'informació en contextos personals, socials o educatius, per transformar-la, comunicar-la de manera personal i creativa, i utilitzar-la amb diferents finalitats. Aquests processos de recerca han d'anar acompanyats de la reflexió guiada que permeti avaluar la seva fiabilitat i pertinència, i distingir entre fets i opinions.

Han de proposar-se models orientatius sobre les convencions establertes per a la comunicació del coneixement adquirit en diferents formats i suports. La biblioteca, entesa com un espai creatiu d'aprenentatge, serà l'entorn ideal per a l'adquisició d'aquesta competència, mitjançant projectes globals i interdisciplinaris.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL3, CD1, CD2, CD3, CD4, CPSAA5, CC2, CE3.

7. Llegir de manera autònoma obres diverses seleccionades atenent els seus gustos i interessos, compartint les experiències de lectura, per iniciar la construcció de la identitat lectora, fomentar el gust per la lectura com a font de plaer i gaudir de la seva dimensió social

Desenvolupar aquesta competència implica iniciar un camí de progrés planificat cap a la construcció de personalitats lectors, que passa per la dedicació d'un temps periòdic i constant a la lectura individual, acompanyat de les estratègies i els reforços adequats per iniciar la configuració de l'autonomia i la identitat lectora, que ha de desenvolupar-se al llarg de tota la vida. La construcció de la identitat lectora apela a l'autoconcepte que cada un es crea d'ell mateix com a lector i es relaciona especialment amb la selecció dels textos i amb els hàbits lectors. Es tracta, doncs, d'enfortir l'autoimatge de cada alumne com a subjecte lector perquè això ajudi a llegar més i millor. Per això, s'ha de partir de la configuració d'un corpus de textos adequat i variat, equilibrant la presència d'autors i autors, i que responguï als interessos i necessitats individuals, i afavoreixi l'acostament cap a la reflexió sobre els grans reptes del segle XXI. S'han de seleccionar, preferentment, textos que desenvolupin o propiciïn la reflexió sobre valors com la cultura de pau, els drets de la infància, la igualtat de gènere i el respecte cap a la diversitat familiar, funcional i cultural.

La biblioteca digital i escolar pot convertir-se en un centre neuràlgic de l'aprenentatge dels sabers bàsics i de l'adquisició de competències, que ofereix recursos tan per compartir, reflexionar i expressar preferències personals entorn de la lectura, com per impulsar la innovació, la creativitat i el pensament crític de la comunitat educativa.

És també recomanable configurar comunitats lectors amb referents compartits; desenvolupar estratègies que ajudin l'alumne a seleccionar els textos del seu interès, apropiar-se'n i compartir de manera personal i creativa la seva experiència personal de lectura; i establir contextos en els quals sorgeixin motius

per llegir, a partir de reptes d'indagació, i que proposin maneres de vincular afectivament a les lectors i lectores amb els textos. A mesura que s'avanci en l'adquisició de la competència, serà possible reduir progressivament l'acompanyament docent.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL4, CD3, CPSAA1, CCEC1, CCEC2, CCEC3.

8. Llegir, interpretar i analitzar, de manera acompañada, obres o fragments literaris adequats al seu desenvolupament, establint relacions entre ells i identificant el gènere literari i les seves convencions fonamentals, per iniciar-se en el reconeixement de la literatura com a manifestació artística i font de plaer, coneixement i inspiració per crear textos d'intenció literària

L'educació literària s'entén com una aproximació a la literatura des de les seves expressions més senzilles, tant orals com escrites. És imprescindible afavorir experiències plaents que familiaritzin l'alumne amb referents literaris i culturals compartits, que incloguin una diversitat d'autors i autòres, que l'acostin a la representació i interpretació simbòlica i que estableixin les bases per consolidar l'hàbit lector i una progressiva autonomia lectora. A més, la literatura pot convertir-se en el punt de partida per a la reflexió, també des d'una perspectiva de gènere, sobre actituds relacionades amb la ciutadania global, la prevenció de la violència o la sostenibilitat. De nou, la participació en comunitats lectors aportarà valor afegit referent a això.

Es proposa treballar a l'aula a partir d'una selecció d'obres o textos literaris adequats als interessos i necessitats infantils, en diferents suports, que s'han de presentar organitzats entorn d'itineraris lectors, en funció de diferents criteris (temàtics, per gènere literari, etc.) perquè l'alumne pugui establir-hi relacions i vagi construint un mapa literari. Aquests textos, a més de ser el punt de partida per a diferents activitats (escolta de textos; lectura guiada, acompañada i autònoma, silenciosa o en veu alta, amb l'entonació i el ritme adequats; lectura dramatitzada, recitat, jocs retòrics, etc.), han de servir també com a model per a la creació de textos amb intenció lúdica, artística i creativa i per establir diàlegs amb altres manifestacions artístiques i culturals.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CCL4, CCEC1, CCEC2, CCEC3, CCEC4.

9. Reflexionar de forma guiada sobre el llenguatge a partir de processos de producció i comprensió de textos en contextos significatius, utilitzant la terminologia elemental adequada per iniciar-se en el desenvolupament de la consciència lingüística i millorar les destreses de producció i comprensió oral i escrita

Les primeres reflexions sobre el llenguatge han de partir del coneixement intuïtiu que l'alumne té com a usuari d'una llengua i han de produir-se sempre de manera significativa, en contextos de producció i comprensió de textos, mai com un procés aïllat. Amb l'acompanyament adequat, que proporcionarà un nivell progressiu d'autonomia, es propiciarà la manipulació de paraules, enunciats o textos, perquè l'alumne apreciï en quina mesura els canvis produïts afecten el text, millorant o perjudicant la seva comprensió. S'han d'observar, així, diferents relacions de forma, funció i significat entre les paraules o els grups de paraules. A partir d'aquí, es podran formular hipòtesis, buscar exemples i contraexemples, establir contrastos i comparacions, etc. amb la finalitat de formular generalitzacions que establiran ponts entre l'ús i el coneixement lingüístic sistemàtic des d'edats primerenques, primer utilitzant un llenguatge comú, més pròxim a la realitat de l'escolar, per a després introduir de manera progressiva la terminologia específica.

Altres vies de reflexió poden sorgir a partir de l'observació de les diferències entre la llengua oral i escrita, entre les diferents tipologies textuales i gèneres discursius, o mitjançant la iniciació en el contrast interlingüístic. En definitiva, es tracta d'estimular la reflexió lingüística ajustada a les limitades possibilitats d'abstracció d'aquestes edats i vinculada als usos reals, que iniciï la construcció dels coneixements sobre la llengua que resultaran imprescindibles per a un millor ús i una comunicació més eficaç.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL2, CP2, STEM1, STEM2, CPSAA5.

10. Posar les pròpies pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica utilitzant un llenguatge no discriminatori i detectant i rebutjant els abusos de poder a través de la paraula per afavorir un ús eficaç sinó també ètic del llenguatge

Iniciar-se en l'adquisició d'aquesta competència implica iniciar un aprenentatge el resultat del qual sigui formar persones, no tan sols eficaces a l'hora de comunicar-se, sinó que posin les paraules al servei d'uns objectius alineats amb un imperatiu ètic: erradicar els usos discriminatoris i manipuladors del llenguatge, així com els abusos de poder a través de la paraula.

En l'àmbit de la comunicació personal, l'educació lingüística ha d'ajudar a forjar relacions interpersonals basades en l'empatia i el respecte, que tinguin en compte la perspectiva de gènere. Per això, s'han d'oferir eines per a l'escucha activa, la comunicació assertiva, la deliberació argumentada i la resolució dialogada dels conflictes. En l'àmbit escolar i social, l'educació lingüística ha de capacitar per prendre la paraula en l'exercici d'una ciutadania activa i compromesa en la construcció de societats més equitatives, més democràtiques i més responsables en relació als grans desafiaments que com a humanitat tenim plantejats: la sostenibilitat del planeta, les infinites violències i les creixents dificultats.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, CP3, CD3, CPSAA3, CC1, CC2, CC3.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i varietats dialectals de l'entorn, valorant la igualtat en les diferències.
- 1.2. Reconèixer, de manera acompañada i en contextos propers, alguns prejudicis i estereotips lingüístics i culturals molt freqüents.

Competència específica 2

- 1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i iniciant, de manera acompañada, la valoració del contingut i dels elements no verbals més elementals.

Competència específica 3

- 3.1. Prodir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompañada i utilitzant recursos no verbals elementals.
- 3.2. Participar en interaccions orals espontànies, incorporant estratègies elementals d'escolta activa i de cortesia lingüística.

Competència específica 4

- 4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos propers, escrits i multimodals, a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.
- 4.2. Analitzar, de manera acompañada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals senzills, valorant el seu contingut i estructura.

Competència específica 5

- 5.1. Prodir textos escrits i multimodals senzills i coherents en diferents suports, des de les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models i mobilitzant, de manera acompañada, estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal, realitzat de manera accompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir, progressivament, de manera autònoma textos de diferents autors i autòres d'acord amb els seus gustos i interessos, seleccionats de manera accompanyada, des de les diferents etapes del procés evolutiu de la lectura.
- 7.2. Compartir oralment l'experiència i el gaudi per la lectura participant en comunitats lectores d'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos orals i escrits de la literatura infantil, que recullin diversitat d'autors i autòres, establint de manera accompanyada relacions elementals entre aquests i amb altres manifestacions artístiques o culturals.
- 8.2. Produir, de manera accompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, adaptats a les diferents etapes del procés evolutiu de l'escriptura, ajustant-se a models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, posant especial atenció a la concordança i a les relacions de significat entre les paraules, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats, en un procés accompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera accompanyada, a partir de la reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia lingüística bàsica adequada.

Competència específica 10

10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris identificats a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els aspectes elementals, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.

10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies elementals per a l'escola activa, la comunicació assertiva i el consens, iniciant-se en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'aula.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació, amb acompanyament, de prejudicis i estereotips lingüístics.
- ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Incidència dels components (situació, participants, intenció) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuales: la narració, la descripció i el diàleg.
- Propietats textuales: estratègies elementals per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: pronúncia i entonació. Actitud postural. Construcció i comunicació de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals senzills.
- Comprensió lectora: estratègies elementals de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i

interpretació del sentit global. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida. Detecció d'usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia natural. Coherència textual. Estratègies elementals, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals elementals. Escriptura en suport digital acompanyada.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Estratègies per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, personatges, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Relació dels textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Inici de la construcció dels itineraris lectors individuals. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos literaris a partir de models.
- Ús acompanyat de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes per a la producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats, posant especial esment en l'existència de diferents tipus de paraules i les seves relacions de concordança.
- Diferències elementals entre llengua oral i llengua escrita.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Reflexió contextualitzada sobre la relació de significat entre unes paraules i unes altres.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes elementals de coherència i de cohesió textual, amb especial atenció als connectors temporals.
- Signes bàsics de puntuació com a mecanisme per organitzar el text escrit.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües de l'entorn i la seva variació, valorant la igualtat en les diferències, identificant algunes expressions dús quotidiana.

1.2. Identificar, amb certa autonomia i en contextos propers, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i reconeixent la pluralitat lingüística del seu entorn com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals, els missatges explícits i els missatges implícits més senzills, i progressant, de manera acompañada, en la valoració crítica del contingut i dels elements no verbals elementals.

Competència específica 3

3.1. Prodir textos orals i multimodals coherents, amb planificació acompañada, ajustant el discurs a la situació comunicativa i utilitzant recursos no verbals bàsics.

3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies bàsiques d'escolta activa i cortesia lingüística.

Competència específica 4

4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos propers, escrits i multimodals, a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.

4.2. Analitzar, de manera acompañada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura, iniciant-se en l'avaluació de la seva fiabilitat.

Competència específica 5

5.1. Prodir textos escrits i multimodals senzills, amb coherència i adequació, en diferents suports, iniciant-se en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques més senzilles al servei de la cohesió i progressant, de manera acompañada, en la mobilització d'estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització i revisió.

Competència específica 6

- 6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.
- 6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal, realitzat de manera acompanyada.
- 6.3. Adoptar hàbits d'ús crític, segur, sostenible i saludable de les tecnologies digitals en relació a la recerca i la comunicació de la informació.

Competència específica 7

- 7.1. Llegir amb progressiva autonomia o de forma acompanyada textos de diversos autors i autòres, ajustats als seus gustos i interessos i seleccionats amb creixent autonomia, avançant en la construcció de la seva identitat lectora.
- 7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectors en l'àmbit escolar.

Competència específica 8

- 8.1. Escoltar i llegir textos variats de la literatura infantil universal, que recullen diversitat d'autors i autòres, relacionant-los en funció de temes i aspectes elementals del gènere literari, i interpretant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera acompanyada.
- 8.2. Produir, de manera acompanyada, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, recreant de manera personal els models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

- 9.1. Formular conclusions elementals sobre el funcionament de la llengua, prestant especial atenció a la relació entre el subjecte i el verb, a partir de l'observació, comparació i manipulació de paraules, enunciats i textos, en un procés acompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.
- 9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera acompanyada, a partir de la reflexió metalingüística, usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i identificar els abusos de poder a través de la paraula a partir de la reflexió grupal acompanyada sobre els

aspectes bàsics, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.

10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escolta activa, la comunicació assertiva i el consens, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic del centre.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística.
- Identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Incidència dels components (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal) en l'acte comunicatiu.

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuales: la narració, la descripció, el diàleg i l'exposició.
- Propietats textuales: estratègies bàsiques per a la coherència i la cohesió.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.
- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements bàsics de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Identificació

d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i entonada. Detecció de possibles usos clarament discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.

- Producció escrita: convencions del codi escrit i ortografia reglada bàsica. Coherència i cohesió textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció. Ús d'elements gràfics i paratextuals bàsics al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital acompanyada.

C. Educació literària

- Lectura acompanyada d'obres o fragments variats i diversos de la literatura infantil, adequats als seus interessos i organitzats en itineraris lectors.
- Estratègies bàsiques per a la interpretació acompanyada i compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera acompanyada, entre els elements constitutius essencials de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Anàlisi guiada dels recursos expressius i els seus efectes en la recepció del text.
- Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i iniciació a la valoració argumentada de les obres.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.
- Creació de textos amb intenció literària de manera lliure, a partir de models o recreant textos literaris.
- Ús acompanyat de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.

D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals

- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació d'enunciats, posant especial esment a les relacions que s'estableixen entre substantius, adjetius i verbs.
- Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
- Procediments elementals d'adquisició de vocabulari. Similituds i diferències de forma i significat entre paraules de la mateixa família lèxica o semàntica.
- Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
- Mecanismes elementals de coherència i cohesió, amb especial atenció a les repeticions i sinònims, i a l'ordre d'oracions i paràgrafs.
- Estratègies elementals per a l'ús guiat de diccionaris, en diferents suports.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Mostrar interès i respecte per les diferents llengües i la seva variació, identificant les característiques fonamentals de les del seu entorn geogràfic, així com alguns trets dels dialectes socials, històrics i funcionals i llengües familiars dels alumnes.

1.2. Detectar, amb autonomia creixent i en contextos pròxims, prejudicis i estereotips lingüístics freqüents, aportant alternatives i valorant la pluralitat lingüística del món com una font de riquesa cultural.

Competència específica 2

1.1. Comprendre el sentit de textos orals i multimodals senzills, reconeixent les idees principals i els missatges explícits i implícits, valorant el seu contingut i els elements no verbals elementals i, de manera acompanyada, alguns elements formals elementals.

Competència específica 3

3.1. Prodir textos orals i multimodals de manera autònoma, coherent i fluida, en contextos formals senzills i utilitzant correctament recursosverbals i no verbals bàsics.

3.2. Participar en interaccions orals espontànies o reglades, incorporant estratègies senzilles d'escolta activa, de cortesia lingüística i de cooperació conversacional.

Competència específica 4

4.1. Comprendre el sentit global i la informació rellevant de textos escrits i multimodals, realitzant inferències i a partir d'estratègies bàsiques de comprensió abans, durant i després de la lectura.

4.2. Analitzar, de manera acompanyada, el contingut i aspectes formals i no formals elementals de textos escrits i multimodals, valorant el seu contingut i estructura ivaluant la seva qualitat, fiabilitat i idoneïtat en funció del propòsit de lectura.

Competència específica 5

5.1. Prodir textos escrits i multimodals de relativa complexitat, amb coherència i adequació, en diferents suports, progressant en l'ús de les normes gramaticals i ortogràfiques bàsiques al servei de la cohesió textual i mobilitzant estratègies senzilles, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i edició.

Competència específica 6

6.1. Localitzar, seleccionar i contrastar informació de diferents fonts, incloses les digitals, citant-les i recreant-les mitjançant l'adaptació creativa de models.

6.2. Compartir els resultats d'un procés de recerca senzill, individual o grupal, sobre algun tema d'interès personal o ecosocial, realitzat de manera accompanyada.

Competència específica 7

7.1. Llegir de manera autònoma textos de diversos autors i autores ajustats als seus gustos i interessos, progressant en la construcció de la seva identitat lectora.

7.2. Compartir l'experiència de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectors en l'àmbit escolar o social.

Competència específica 8

8.1. Escoltar i llegir de manera accompanyada textos literaris adequats a la seva edat, que recullen diversitat d'autors i autores, relacionant-los en funció dels temes i d'aspectes elementals de cada gènere literari, interpretant-los, valorant-los i relacionant-los amb altres manifestacions artístiques o culturals de manera progressivament autònoma.

8.2. Prodir, de manera progressivament autònoma, textos senzills individuals o col·lectius amb intenció literària, reelaborant amb creativitat els models, en diferents suports i complementant-los amb altres llenguatges artístics.

Competència específica 9

9.1. Establir generalitzacions sobre aspectes bàsics del funcionament de la llengua de manera accompanyada, formulant hipòtesis i buscant contraexemples, a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules, enunciats i textos, en un procés accompanyat de producció o comprensió de textos en contextos significatius.

9.2. Revisar i millorar els textos propis i aliens i esmenar alguns problemes de comprensió lectora, de manera progressivament autònoma, a partir de la

reflexió metalingüística i interlingüística, usant la terminologia bàsica adequada.

Competència específica 10

- 10.1. Rebutjar els usos lingüístics discriminatoris i els abusos de poder a través de la paraula identificats mitjançant la reflexió grupal acompañada sobre diferents aspectes, verbals i no verbals, de la comunicació, tenint en compte una perspectiva de gènere.
- 10.2. Mobilitzar, amb la planificació i l'acompanyament necessaris, estratègies bàsiques per a l'escola activa, la comunicació assertiva i la deliberació argumentada, progressant en la gestió dialogada de conflictes.

Sabers bàsics

A. Les llengües i els seus parlants

- Biografia lingüística personal i mapa lingüístic de l'entorn.
- La diversitat cultural i lingüística com a riquesa i eina de reflexió interlingüística. Aproximació a les llengües de signes.
- Estratègies d'identificació de prejudicis i estereotips lingüístics.
- ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències.

B. Comunicació

1. Context:

- Interaccions entre els components del fet comunicatiu (situació, participants, propòsit comunicatiu, canal, registre).

2. Gèneres discursius:

- Tipologies textuales: la narració, la descripció, el diàleg, l'exposició i l'argumentació.
- Propietats textuales: estratègies bàsiques per a la coherència, cohesió, correcció i adequació.
- Gèneres discursius propis de l'àmbit personal, social i educatiu. Contingut i forma. Xarxes socials i els seus riscos.

3. Processos:

- Interacció oral: interacció oral adequada en contextos formals i informals, escolta activa, assertivitat, resolució dialogada de conflictes i cortesia lingüística. L'expressió i escolta empàtica de necessitats, vivències i emocions pròpies i alienes.

- Comprensió oral: identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Detecció de possibles usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció oral: elements bàsics de la prosòdia i de la comunicació no verbal. Construcció, comunicació i valoració crítica de coneixement mitjançant la planificació i producció de textos orals i multimodals amb progressiva autonomia.
- Comprensió lectora: estratègies de comprensió lectora abans, durant i després de la lectura. Identificació de les idees més rellevants i interpretació del sentit global, realitzant les inferències necessàries. Valoració crítica. Identificació d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Lectura compartida i expressiva. Detecció d'usos discriminatoris del llenguatge verbal i no verbal.
- Producció escrita: ortografia reglada en la textualització i l'autocorrecció. Coherència, cohesió, correcció i adequació textual. Estratègies bàsiques, individuals o grupals, de planificació, textualització, revisió i autocorrecció.ús d'elements gràfics i paratextuals al servei de la comprensió. Escriptura en suport digital accompanyada.
- Alfabetització mediàtica i informacional: estratègies per a la recerca d'informació en diferents fonts documentals i amb diferents suports i formats. Reconeixement d'autoria. Comparació, organització, valoració crítica i comunicació creativa de la informació. Ús progressivament autònom de la biblioteca digital i la biblioteca d'aula, així com dels recursos digitals de l'aula.

C. Educació literària

- Lectura progressivament autònoma d'obres o fragments variats i diversos de la literatura adequats a la seva edat i organitzats en itineraris lectors.
- Els elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonista, personatges secundaris, trama, escenari) en la construcció progressivament autònoma del sentit de l'obra.
- Estratègia per a la interpretació accompanyada compartida de les obres a través de converses literàries.
- Relació, de manera accompanyada, entre els elements constitutius de l'obra literària (tema, protagonistes, personatges secundaris, argument, espai) i la construcció del sentit de l'obra.
- Anàlisi accompanyada de la relació entre els elements bàsics del gènere literari i la construcció del sentit de l'obra.
- Estratègies bàsiques per a la interpretació progressivament autònoma dels textos literaris.
- Relació entre els textos llegits i altres manifestacions artístiques i culturals.
- Progrés en la construcció de la identitat lectora. Estratègies per a l'expressió de gustos i interessos i per a la valoració crítica elemental de les obres.
- Lectura expressiva, dramatització o interpretació de fragments atesos els processos de comprensió i al nivell de desenvolupament.

- Creació de textos d'intenció literària de manera lliure i a partir de la recreació i apropiació dels models.
 - Ús progressivament autònom de la biblioteca digital, d'aula o de centre com a escenari d'activitats literàries compartides.
- D. Reflexió sobre la llengua i els seus usos en el marc de propostes de producció i comprensió de textos orals, escrits o multimodals
- Establiment de generalitzacions sobre aspectes lingüístics elementals a partir de l'observació, comparació i transformació de paraules i enunciats.
 - Aproximació a la llengua com a sistema amb diferents nivells: sons i lletres, paraules, oracions i textos. Observació i comparació d'unitats comunicatives bàsiques.
 - Procediments bàsics d'adquisició de vocabulari. Mecanismes lèxics bàsics per a la formació de paraules.
 - Relació entre intenció comunicativa i modalitat oracional.
 - Mecanismes bàsics de coherència i cohesió, amb especial atenció a les substitucions pronominals i a la correcció temporal establerta mitjançant els diferents temps verbals.
 - Estratègies d'observació i formulació de generalitzacions sobre l'accentuació.
 - Els signes de puntuació com a mecanismes per organitzar el text i expressar intenció comunicativa.
 - Estratègies elementals per a l'ús progressivament autònom de diccionaris, en diferents suports.

